

Co-creatie methode

Co-creatie draait om intensieve samenwerking met de stakeholders van je project, waarin zij ook mee-ontwerpen en bepalen. Dat betekent dat je echt samen met je stakeholders aan de slag gaat. Dit kan op diverse manieren, zoals het betrekken van jongeren in je projectteam, samenwerken met andere organisaties tijdens de uitvoering of het organiseren van co-creatiesessies. Tips om een succesvolle co-creatiesessie te ontwerpen vind je hier!

Co-creatiesessies kunnen verschillende doelen dienen. We bespreken er hier drie: verkenning, ideevorming en testen. Om een effectieve sessie te ontwerpen, is het belangrijk om vooraf enkele denkstappen te doorlopen:

1. Wat is het doel?

Bepaal wat je wilt bereiken met de sessie. Dit kan heel concreet zijn zoals een lijst met ontwerpvoorwaarden, inhoudelijke input voor een project of een verzameling ideeën. Ook kan de uitkomst minder concreet zijn: een gevoel van overeenstemming of een gedeelde visie over een onderwerp.

2. Wie heb je nodig?

Bepaal wie je nodig hebt om je doel te bereiken. Denk na over de perspectieven die je wilt samenbrengen. Soms is het waardevol om bijvoorbeeld een jurist met specialistische expertise in subsidieregelingen te betrekken, terwijl in andere gevallen specialistische kennis de creativiteit kan beperken. Maak daarom een bewuste keuze over de samenstelling van de groep.

3. Wat zijn de stappen?

Plan de stappen waarmee deelnemers het doel van de sessie het beste kunnen bereiken. Soms kan het nuttig zijn om deelnemers eerst spelenderwijs kennis te laten maken met het onderwerp voordat ze er serieus mee aan de slag gaan.

4. Wat zijn de werkvormen?

Vertaal de stappen naar geschikte werkvormen. Er zijn talloze mogelijkheden, variërend van groeps gesprekken, werkbladen tot creatieve methoden zoals Lego serious play. Houd bij het kiezen van werkvormen rekening met het instapniveau van de deelnemers (wat weten ze al) en het doel van de sessie (overeenstemming, creativiteit of scherpe keuzes). Bedenk op basis daarvan welke werkvormen het meest geschikt zijn.

Verkenning

Antwoorden op verschillende vragen verkennen. De co-creatie methode kent vier fases. Hieronder vindt je een wat het doel is van de verschillende fases en welke technieken je zou kunnen gebruiken.

Doel: Inzicht krijgen in een onderwerp en/of de doelgroep om vervolgstappen voor je participatieproces te bepalen.

Technieken:

● Focusgroep

Een focusgroep is handig om diepgaande kwalitatieve data op te halen. Je doet inzichten op vanuit het perspectief van de doelgroep. Vooraf stel je één of meerdere voorbereidende vragen op.

> Voor uitgebreide informatie:

<https://www.thisisservicedesigndoing.com/methods/focus-groups>

● Journey mapping

Journey mapping kan worden ingezet om de processen die stakeholders doorlopen in kaart te brengen. Dit helpt bij het identificeren van pijnpunten en het ontdekken van verbeterkansen.

> Voor uitgebreide informatie:

<https://www.thisisservicedesigndoing.com/methods/mapping-journeys>

Er zijn nog veel meer methodes en technieken die je kunt gebruiken in deze fase. Veel hiervan kun je goed online vinden.

Ideeënvorming

Doel: Een breed scala aan ideeën en/of oplossingen genereren.

Technieken:

● Brainstorming

Brainstorming is een effectieve manier om ideeën te verzamelen. Tijdens een brainstormsessie noteert iedereen alles wat in hen opkomt rondom een vooraf bepaalde vraag, waarna je samen verder bouwt op deze ideeën.

> Voor uitgebreide informatie:

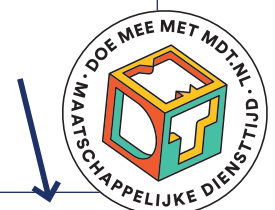
<https://www.designkit.org/methods/brainstorm-rules>

● Reverse-brainstorming

Reverse-brainstorming werkt anders dan gewone brainstorming: in plaats van oplossingen te bedenken, focus je op hoe je een probleem kunt verergeren. De uitkomsten draai je vervolgens om om tot positieve inzichten te komen. Bij complexe problemen stimuleert deze aanpak vaak extra creativiteit.

> Voor uitgebreide informatie:

<https://www.mindtools.com/a32qxsh/reverse-brainstorming>

- **10 plus 10**

Bij de 10 plus 10-methode bedenkt een kleine groep deelnemers in korte tijd 10 getekende ideeën voor een specifieke uitdaging of vraag. Vervolgens kiest de groep de 3 beste ideeën, waarop ze in de volgende ronde verder bouwen door voor elk idee 10 verdiepende concepten te ontwikkelen. Door de beperkte tijd en het visuele werken ontstaat er veel energie tijdens de opdracht!

> Voor uitgebreide informatie:

<https://www.thisisservicedesigndoing.com/methods/10-plus-10>

- **Analogieën**

Soms is het nodig om even volledig los te komen van de huidige situatie om nieuwe, creatieve ideeën te genereren. Het kan dan helpen om deelnemers uit te dagen om vanuit een totaal niet-gerelateerde activiteit (zoals een koffer inpakken, de afwas doen of een boek schrijven) overeenkomsten en verschillen te zoeken met de situatie waar ze aan werken. Door de situatie te ontleden en te vergelijken met andere activiteiten, ontstaat er inspiratie voor bijvoorbeeld nieuwe oplossingen voor het probleem.

> Voor uitgebreide informatie:

<https://hatrabbits.com/en/analogy>

Ook voor de fase “ideeënvorming” zijn er nog veel meer methodes en technieken online te vinden.

Testen

Maak eerst een selectie van ideeën om mee te gaan prototypen. Hierbij ligt de focus op het fysiek maken van de ideeën en het testen van de werkzame elementen. Prototypen helpt om conceptuele ideeën tastbaar te maken en een gezamenlijk beeld te creëren van een mogelijke oplossing of uitkomst. Gebaseerd op inzichten uit een prototype is het gemakkelijk om een idee of concept aan te passen en dichterbij een werkzame oplossing te komen.

Doel: Ideeën uitproberen en evalueren.

Technieken:

- **Paper prototyping**

Paper prototyping draait om het visueel vormgeven van ideeën. Daag de deelnemers uit om bijvoorbeeld een landingspagina voor een nieuwe subsidieregeling te tekenen, waarbij de belangrijkste elementen worden benadrukt, of laat ze een mock-up van een flyer ontwerpen.

> Voor uitgebreide informatie:

<https://www.thisisservicedesigndoing.com/methods/paper-prototyping>

● Storyboards

Storyboards laten deelnemers in een raster van vakken, zoals in een stripboek, scènes tekenen rond het idee. De nadruk ligt op het visueel weergeven van hoe de bedachte oplossing impact heeft op de doelgroep. Hoe wordt de oplossing geïntroduceerd? Hoe reageert de doelgroep op het idee? Wat is het effect van het idee op de doelgroep? Met een storyboard breng je dit tot leven in de vorm van een verhaal!

> Voor uitgebreide informatie:

<https://universaldesignguide.com/method/prototyping-storyboarding/>

Bundeling inzichten en conclusies trekken

Het is belangrijk dat je op een goede manier de input van co-creatiesessies analyseert en documenteert. Dit heb je nodig om het vervolg van je proces goed vorm te kunnen geven, keuzes te verantwoorden en terug te koppelen naar de deelnemers. Bij focusgroepen kan je notuleren, bij een brainstorm kun je alle post-its fotograferen en als er bepaalde keuzes of conclusies tijdens een sessie worden gedaan door de groep, helpt het ook om dit tijdens de sessie al direct op een grote flip-over te schrijven. Vervolgens moet alle verzamelde input geanalyseerd worden. Hier kunnen de volgende stappen bij helpen:

- Verzamel alle opgehaalde informatie op één plek, het liefst visueel en digitaal. Probeer de informatie die je hebt opgehaald te groeperen en categoriseren. Dit kan bijvoorbeeld in PowerPoint of Miro.
- Om inzicht in alle informatie te krijgen kan je analyseren hoe vaak bepaalde onderwerpen terugkomen. Ook helpt het om scherp te krijgen waar er overeenstemming was in de groep en waar de groep het niet met elkaar eens was. Dit is belangrijk voor het bepalen van benodigde vervolgstappen.
- Kijk of het mogelijk is om samen met het projectteam of een aantal deelnemers de resultaten te analyseren in een sessie. Het clusteren kan bijvoorbeeld goed samen gedaan worden, dit zorgt voor duidelijkheid over de gemaakte keuzes en voorkomt dat het perspectief van één persoon de analyse kleurt.
- Maak een samenvatting van deze bevindingen om tot de kern te komen. Daarna kun je de benodigde vervolgstappen vormgeven en de deelnemers voorzien van

Tips voor een succesvolle co-creatiesessie

- Zorg dat de sessie goed voorbereid is. Denk aan de ruimte waarin de sessie plaatsvindt, de materialen die je nodig hebt, het hebben van pauzes en dat er iets te eten en te drinken is.
- Zorg dat het doel en de beoogde uitkomst van de sessie duidelijk zijn voor iedereen. Maak dit expliciet aan de start van de sessie.
- Zorg voor een diverse groep. Elke co-creatie draait om de groepsdynamiek. Ook binnen een doelgroep bestaat diversiteit. Hou daar rekening mee tijdens het samenstellen van de deelnemersgroep en bij het faciliteren van de sessie(s).
- Hou ruimte voor verandering. Je werkt samen naar een doel, maar creativiteit kan soms anders lopen dan gepland en soms heeft de groep iets anders nodig. Wees open en flexibel in het proces, dat levert vaak de beste resultaten op.

